

ВИСНОВОК

щодо проекту Закону про внесення змін до Цивільного кодексу України щодо майнових прав інтелектуальної власності на об'єкти, створені у зв'язку із проходженням військової служби (реєстр. № 13110 від 17 березня 2025 року)

За дорученням Голови Верховної Ради України від 17 березня 2025 року Комітет з питань правової політики розглянув на своєму засіданні 09 квітня 2025 року (протокол № 187) проект Закону про внесення змін до Цивільного кодексу України щодо майнових прав інтелектуальної власності на об'єкти, створені у зв'язку із проходженням військової служби (реєстр. № 13110 від 17 березня 2025 року), поданий народним депутатом України Калауром І.Р. та іншими народними депутатами України (далі – Законопроект).

Так, згідно з пояснювальною запискою Законопроект розроблений з метою нормативного врегулювання розподілу прав інтелектуальної власності на об'єкти, що створюються військовослужбовцями у зв'язку з виконанням службових обов'язків, а також окремих питань набуття та здійснення прав інтелектуальної власності державою в особі суб'єктів сектору безпеки і оборони.

Для досягнення вказаної мети у Законопроекті пропонується внесення змін до Цивільного кодексу України (далі – ЦК України), зокрема розширення переліку суб'єктів інтелектуальної власності, включивши до них «інших учасників цивільних відносин» (зміни до статті 421 ЦК України). Також виключити частину другу із статті 190 ЦК України, якою встановлено, що «майнові права є неспоживною річчю. Майнові права визнаються речовими правами». Крім того пропонується внести зміни до статті 429 ЦК України, якими визначити, що майнові права інтелектуальної власності на об'єкт, створений у зв'язку з виконанням службових обов'язків під час проходження військової служби належать суб'єкту, визначеному законом.

На думку суб'єктів права законодавчої ініціативи, прийняття Законопроекту сприятиме передбачуваному розподілу та належному оформленню прав інтелектуальної власності на об'єкти, що створюються військовослужбовцями у зв'язку з виконанням службових обов'язків за рахунок коштів державного бюджету.

Офіс підтримки адаптації законодавства України до положень права Європейського Союзу зазначив, що правовідносини, які плануються врегулювати Законопроектом, не регулюються правом ЄС та Угодою про асоціацію з ЄС.

Міністерство оборони України, розглянувши Законопроект звернулося з проханням підтримати його та посприяти прискоренню його розгляду, зазначивши, що його прийняття сприятиме належному розподілу прав інтелектуальної власності на об'єкти, які створені у зв'язку з виконанням службових обов'язків під час проходження військової служби та отримання військовослужбовцями справедливої винагороди.

Служба безпеки України повідомила про відсутність пропозицій до Законопроекту.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України (далі – ГНЕУ) за результатами аналізу положень Законопроекту висловило свої зауваження та пропозиції до нього. Зокрема ГНЕУ звертає увагу, що частина положень Законопроекту (зміни до статей 190, 421, 440 ЦК України) не відносяться до його предмету, яким згідно з його назвою визначено врегулювання майнових прав інтелектуальної власності на об'єкти, створені у зв'язку із проходженням військової служби, оскільки вони за своїм змістом стосуються всіх учасників відповідних суспільних відносин, а не тільки осіб, які проходять військову службу. За таких умов, на думку ГНЕУ, питання, яких стосуються вказані пропозиції доцільніше вирішувати в окремому законопроекті.

Законопроектом пропонується доповнити частину другу статті 429 ЦК України яка визначає, що майнові права інтелектуальної власності на об'єкт, створений у зв'язку з виконанням службових обов'язків під час проходження військової служби, належать суб'єкту, визначеному законом. На думку ГНЕУ, таке положення створює ризики обмеження майнових прав військовослужбовців на створені ними об'єкти у порівнянні з особами, які працюють на підставі трудового договору (контракту), майнові права інтелектуальної власності на об'єкт яких, створений у зв'язку з виконанням трудового договору (контракту) належать як працівникові, так і роботодавцю (юридичній або фізичній особі, де або у якої він працює, спільно, якщо інше не встановлено цим Кодексом або договором (абзац перший частини другої статті 429 ЦК України). При цьому, ГНЕУ звертає увагу, що такий підхід може негативно вплинути на мотивацію військовослужбовців до інноваційної діяльності.

У Конституції України визначається, що Україна є демократична, соціальна, правова держава (стаття 1), права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави; держава відповідає перед людиною за свою діяльність; утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави (частина друга статті 3), органи державної влади, у тому числі й Верховна Рада України як єдиний орган законодавчої влади в Україні, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України (частина друга статті 6, частина друга статті 19, стаття 75).

Положеннями Конституції України передбачено, що права і свободи людини і громадянина, гарантії цих прав і свобод; основні обов'язки

громадянина; правовий режим власності визначаються виключно законами України (пункти 1, 7 частини першої статті 92).

Прийняття законів належить до повноважень Верховної Ради України як єдиного органу законодавчої влади в Україні (стаття 75, пункт 3 частини першої статті 85 Конституції України).

З огляду на зазначене, враховуючи приписи статей 93, 111, 114 Регламенту Верховної Ради України, Комітет з питань правової політики вирішив:

1. Рекомендувати Верховній Раді України включити до порядку денного тринадцятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання проект Закону про внесення змін до Цивільного кодексу України щодо майнових прав інтелектуальної власності на об'єкти, створені у зв'язку із проходженням військової служби (реєстр. № 13110 від 17 березня 2025 року), поданий народним депутатом України Калауром І.Р. та іншими народними депутатами України, та за результатами розгляду в першому читанні прийняти за основу.

2. Доповідачем від Комітету з цього питання під час розгляду на пленарному засіданні Верховної Ради України визначити заступника Голови Комітету, голову підкомітету з цивільного та адміністративного законодавства Калаура І.Р.

Голова Комітету

Д.В. МАСЛОВ

